

KLINIK OCH VETENSKAP

Del av skiss över hur foramen ovale bildas under fosterstadiet. Sidan 845

850 Ger vi diagnosen KOL till friska?
Björn Belfrage

LÄKEMEDELSFRÅGAN

853

DEBATT OCH BREV

855 Inget kliniskt stöd för påståendet att asylsökande barn blivit nerdrogade
Björn Axel Johansson, Judit Ljungberg-Miklos, Anneli Parnegård

856 Replik: Apatiska barn måste utredas medicinskt
Tomas Eriksson

857 Den »innovativa« läkemedelsindustrin
Lars Werkö

858 Simvastatin 40 mg som sekundär-

profylax: Effektivt, tolerabelt och kostnadseffektivt!
Anders Hernborg, Paul Hjemsdahl, Jan Håkansson

861 Replik: Gärna simvastatin, men LDL-kolesterol ska vara under 2 mmol/l i sekundärprevention
Anders G Olsson

KULTUR

863 La Salpêtrière – den moderna neurologins vagg
Bengt Lagerkvist

868 Recensioner

MEDDELANDEN

870

LEDIGA TJÄNSTER

874

PLATS- OCH EFTERTEXTANNONSER

876

Konferenser – nytt kalendarium på www.lakartidningen.se

I navigationsfältet på Läkartidningens webbplats har vi lagt till funktionen »Konferenser«, ett mindre kalendarium. För varje specialitet finns ett antal klickbara länkar till olika konferenser och kongresser som äger rum under årets lopp.

Artiklar utmärkta med r-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

IQ och hälsa

Att sociala faktorer som utbildning, inkomst eller socialgruppsstillhörighet påverkar hälsan är välkänt. Det som uppfattas som socioekonomiskt betingad ohälsa kan dock i själva verket ha andra och mer biologiska förklaringar som exempelvis låg kognitiv kapacitet. Att IQ kan förklara varför socioekonomisk status påverkar hälsan mer hos vissa individer får stöd i en studie av psykologen Ian Deary (BMJ 2006;332:580-4). Denne har redan tidigare visat att IQ mätt under barnaåren har ett samband med förväntad livslängd och hälsa.

De 1 347 slumpvis utvalda deltagarna i studien undersöktes vid 56 års ålder med psykometrisk test och sociala enkäter. Sju år senare analyserades hur socioekonomiska faktorer påverkade sjukligheten, mortaliteten samt den självskattade hälsan.

Som förväntat fanns ett samband mellan socioekonomiska faktorer och hälsa. Risken att dö i hjärt-kärlsjukdom eller att

dö över huvud taget kunde vara upp till 3,8 gånger högre för personer från lägre socialgrupper eller med låga inkomster. Den sociala faktor som gav det numeriskt starkaste utslaget var låg utbildning, som ökade risken för självupplevd dålig hälsa med upp till 6,5 gånger. När analyserna upprepades efter korrigering för IQ-testets resultat minskade flertalet observerade negativa socioekonomiska effekter på hälsan med mellan 30 och 110 procent, dvs i vissa fall försvann de. Låg utbildning och låg socialgrupp var de faktorer som var mest IQ-beroende, hälsoriskerna av låg inkomst påverkades minst.

Författarnas egen slutsats är att en del av den socialt betingade översjukligheten kan hänföras till en låg IQ – möjligen för att personer med begränsad kognitiv förmåga har svårast att ta till sig hälsoråd. Samhälls-satsningar på skola och utbildning skulle kunna förebygga senare dyrbar ohälsa.

»Ian Deary har redan tidigare visat att IQ mätt under barnaåren har ett samband med förväntad livslängd och hälsa.«

Josef Milerad
medicinsk
chefredaktör

josef.milerad@lakartidningen.se